

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 103/05-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. júna 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej v konaní o sťažnosti M. K., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. R. K., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Er 173/03 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Er 173/03 porušené b o l o .

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Er 173/03 konal bez zbytočných prietáhov.

3. M. K. priznáva finančné zadostučinenie 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. M. K. priznáva úhradu trov konania vo výške 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice II p o v i n n ý zaplatiť na účet advokáta JUDr. R. K. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. apríla 2005 doručená sťažnosť M. K., bytom K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. K., K., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Er 173/03.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 10. apríla 2003 návrh na vykonanie exekúcie, ktorým sa domáha núteného výkonu rozsudku okresného súdu č. k. 14 C 267/97-56 zo 14. októbra 1999 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 16 Co 169/00-73 zo 7. septembra 2000 proti povinnej E. P. (ďalej len „povinná“). Súdny exekútor na základe súdneho poverenia vydal upovedomenie o začatí exekúcie 3. októbra 2003 sp. zn. EX 0129/03. Povinná vzniesla proti upovedomeniu o začatí exekúcie 10. novembra 2003 námietky, ku ktorým zaujal sťažovateľ písomné stanovisko 19. novembra 2003. O námietkach povinnej okresný súd do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu nerozhodol, a to napriek tomu, že sťažovateľ sa rozhodnutia súdu domáhal podaniami zo 14. apríla 2004 a z 25. mája 2004, ako aj sťažnosťou na prietahy v konaní adresovanou predsedovi okresného súdu z 31. augusta 2004.

Podľa názoru sťažovateľa nečinnosťou okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Er 173/03 dochádza k neodôvodneným prietahom v konaní, a tým aj k porušovaniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a preto navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vo veci rozhodol nasledovne:

„Základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná, nečinnosťou porušovateľa v konaní sp. zn. 38 Er 173/03 porušené bolo.

Ústavný súd prikazuje porušovateľovi, aby v konaní sp. zn. 38 Er 173/03 bezodkladne rozhodol.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk, ktoré je porušovateľ povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Porušovateľ je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy tohto konania do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 103/05-9 z 20. apríla 2005 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu a právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň požiadal o vyjadrenie k sťažnosti.

Predseda okresného súdu a právny zástupca sťažovateľa oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vyjadrenie predsedu okresného súdu k sťažnosti bolo ústavnému súdu doručené 8. júna 2005. Vo vyjadrení sa okrem iného uvádza:

„... Súdny exekútor JUDr. J. B. požiadal dňa 17. 4. 2003 Okresný súd Košice II o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vo veci oprávneného M. K. proti povinnej E. P. o vypratanie nehnuteľnosti v K., zapísanej v katastri nehnuteľností na LV 13732, katastrálne územie K. ako budova súp. č. (...) na parcele č. (...). Žiadosť o udelenie poverenia bola zapísaná pod sp. zn. 38 Er 173/03 do súdneho oddelenia Mgr. G. F. Okresný súd Košice II vydal poverenie na vykonanie exekúcie dňa 16. 9. 2003.

Súdny exekútor predložil exekučnému súdu dňa 26. 11. 2003 exekučný spis s námietkami povinnej a s vyjadrením oprávneného k námietkam.

V mesiaci január 2004 bol spis predložený na vykonanie úkonov poverenej vyššej súdnej úradníčke. Dňa 24. 11. 2004 dala vyššia súdna úradníčka súdnej kancelárii pokyn na pripojenie spisu 12 C 655/01, v ktorom je predmetom konania žaloba povinnej proti oprávnenému o určenie neplatnosti kúpnopredajnej zmluvy. Spis bol vyššej súdnej úradníčke predložený až dňa 17. 2. 2005.

Uznesením zo dňa 23. 5. 2005 boli námietky povinnej proti exekúcii i proti trovám exekúcie zamietnuté.

Aj keď právny zástupca žalobcu tvrdí, že podal predsedovi Okresného súdu Košice II sťažnosť na prietahy v konaní podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona číslo 80/1992 Zb. o štátnej správe súdov v znení neskorších predpisov, lustráciou v evidenčných pomôckach súdu bolo zistené, že takáto sťažnosť predsedovi súdu podaná nebola. Tým sťažovateľ podľa nášho názoru nevyčerpal právne prostriedky nápravy prípadného porušenia práv.

... Rozhodnutím o námietkach povinnej boli prietahy v konaní odstránené a bol odstránený aj stav právnej neistoty sťažovateľa. Preto navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnej sťažnosti nevyhovel.“

Zo súdneho spisu sp. zn. 38 Er 173/03 ústavný súd zistil nasledovné:

1. Dňa 17. apríla 2003 bola okresnému súdu doručená žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.
2. Dňa 16. septembra 2003 okresný súd vydal v predmetnej veci poverenie na vykonanie exekúcie.

3. Dňa 26. novembra 2003 bol okresnému súdu exekútorom predložený spis s námietkami povinnej proti exekúcii, ako aj vyjadrením oprávneného k námietkam.
4. Dňa 14. apríla 2004 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa, ktorým žiada konajúci súd o vydanie rozhodnutia o námietkach povinnej proti exekúcii.
5. Dňa 26. mája 2004 bolo okresnému súdu doručené ďalšie podanie sťažovateľa, ktorým žiada konajúci súd o vydanie rozhodnutia o námietkach povinnej proti exekúcii.
6. Dňa 24. novembra 2004 dala vyššia súdna úradníčka pokyn na pripojenie spisu sp. zn. 12 C 955/01 (spis bol pripojený až 16. februára 2005).
7. Uznesením okresného súdu č. k. 38 Er 173/2003-31 z 23. mája 2005 boli námietky povinnej zamietnuté.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Er 173/03.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásade právoplatným rozhodnutím súdu (I. ÚS 10/98) alebo iným zákonom predpísaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako

právoplatným rozhodnutím súdu. Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: 1) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správanie účastníka konania a 3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednáwanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj s'ťažnosť s'ťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ústavný súd po preskúmaní spisu sp. zn. 38 Er 173/03 skonštatoval, že nútený výkon súdneho rozhodnutia, ktorý je predmetom namietaného konania, nie je právne ani fakticky zložitý, a preto neovplyvnil celkovú dĺžku konania. Súčasne je toto konanie typické jednoduchosťou aj kvôli tomu, že ide už o judikované práva.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd posudzoval správanie s'ťažovateľa ako účastníka konania. Zo súdneho spisu, ako aj dokumentácie priloženej k s'ťažnosti ústavný súd zistil, že s'ťažovateľ sa v celom doterajšom priebehu konania svojou aktivitou usiloval o urýchlenie jeho priebehu, a to jednak svojimi podaniami zo 14. apríla a 26. mája 2004 adresovanými okresnému súdu, ako aj s'ťažnosťou na priet'ahy v konaní opatrenou otláčkou pečiatky okresného súdu z 31. augusta 2004. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že s'ťažovateľovi nemožno v žiadnom prípade pripísať negatívny podiel na doterajšej dĺžke namietaného konania.

3. Napokon ústavný súd hodnotil doterajší postup okresného súdu v namietanom konaní vedenom pod sp. zn. 38 Er 173/03. Vychádzajúc z analýzy súdneho spisu ústavný súd konštatoval, že v období od 26. novembra 2003 do 24. novembra 2004 okresný súd

vo veci nevykonal žiaden úkon, t. j. v období takmer 12 mesiacov bol vo veci bez relevantného právneho dôvodu nečinný. Ústavný súd konštatuje, že so zreteľom na exekučným poriadkom ustanovené lehoty, napr. na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie a iné, rozhodnutie o námietkach proti exekúcii po roku znamená, že došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože v namietanom konaní okresný súd v čase od podania s'ťažnosti ústavnému súdu do času rozhodovania ústavného súdu o nej už o námietke povinnej proti exekúcii právoplatne rozhodol, nebol právny dôvod zaoberať sa návrhom s'ťažovateľa, ktorým žiadal, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal „*aby v konaní sp. zn. 38 Er 173/03 bezodkladne rozhodol*“.

V nadväznosti na rozhodnutie o tom, že bolo porušené základné právo s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, sa ústavný súd zoberal aj žiadosťou s'ťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

S'ťažovateľ žiadal, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 50 000 Sk z dôvodu morálnej ujmy, ktorá mu bola spôsobená závažným porušením právnej istoty a straty dôvery v súdny systém, pričom poukázal tiež na skutočnosť, že nečinnosťou súdu mu bolo znemožnené užívať nehnuteľnosť, ku ktorej vyprataniu exekúcia smeruje.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým obdobie, v ktorom došlo k zbytočným prieťahom, aktivitu s'ťažovateľa ako účastníka konania, ako aj ďalšie okolnosti prípadu ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude primerané priznanie finančného zadost'učinenia 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. R. K. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (vypočítaná zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky, ktorá bola v prvom polroku 2004 15 008 Sk, t. j. 2-krát 2 501 Sk a 2-krát 150 Sk za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné, pretože išlo o úkony urobené v roku 2005).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2005